

*Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych za 2012 rok
oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania
Narkomanii za 2012 rok*

Podstawa prawna Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 poz. 1356),
2. Uchwała Nr XII/91/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 28 grudnia 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok.

Zadania wynikające z treści art. 4 ww. ustawy:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie centrów integracji społecznej.

Podstawa prawna Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 roku Nr 179 poz. 1485 z późn.zm.),
2. Uchwała Nr XII/92/11 Rady Gminy Sicienko z dnia 28 grudnia 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012.

Główne zadania wynikające z ww. ustawy to:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Źródłem finansowania zadań zapisanych w gminnych programach są dochody budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

1) Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku:

Wójt Gminy Sicienka, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwaną dalej GKRPA lub gminną komisją). Zgodnie z art. 4 ust. 4 ww. ustawy w skład gminnej komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki.

W skład gminnej komisji wchodzi 4 osoby:

- Pani Jadwiga Jarosz - Inspektor Urzędu Gminy – przewodniczący,
- Pani Anna Rudniak – Dyrektor BOSS w Sicienku - członek
- Pani Wiesława Strzelecka - pracownik socjalny GOPS w Sicienku – członek,
- Pani Małgorzata Wojnowska – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Kruszynie – członek.

Praca komisji opiera się na rocznym planie oraz regulaminie pracy. Z każdego posiedzenia sporządza się protokół oraz listę obecności. Posiedzenia robocze komisji zwołuje jej przewodniczący. Odbywają się one przynajmniej raz w miesiącu w godz. popołudniowych.

W poszczególnych miesiącach 2012 roku liczba odbytych posiedzeń wyniosła:

<i>Miesiąc</i>	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
<i>Liczba posiedzeń</i>	2	1	1	2	-	1	1	1	1	1	1	1	13

Postępowanie w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu:

Na mocy art. 4 ust. 3 ustawy oraz art. 25 i 26 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na gminnych komisjach spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Postępowanie powyższe dotyczy osób uzależnionych, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy lub systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny. Natomiast dzieci osób uzależnionych od alkoholu, dotknięte następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców uzyskują bezpłatną pomoc psychologiczną i socjoterapeutyczną. Pomoc niesiona dzieciom przez osoby lub instytucje może być udzielona wbrew woli rodziców lub opiekunów będących w stanie nietrzeźwym (art. 23 ustawy).

Do zadań gminnej komisji w powyższej kwestii należy:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
- wystąpienie do instytucji (GOPS, Policja) z prośbą o sporządzenie wywiadu środowiskowego,
- wezwanie do Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie.

W przypadku braku u osoby uzależnionej motywacji do podjęcia leczenia odwykowego GKRPA podejmuje kolejne działania, a mianowicie:

- skierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- złożenie wniosku w Sądzie Rejonowym wraz z odpowiednią dokumentacją w celu wydania wyroku.

2) Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku:

Główne zadania RPK to:

- informowanie o możliwościach podjęcia leczenia w placówkach terapii uzależnień,
- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia w placówkach terapii uzależnień,
- udzielanie wsparcia pacjentom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej,
- udzielanie członkom rodzin dotkniętych przemocą porad prawnych i pomocy w kierowaniu spraw o znęcanie, alimentację itp. do Prokuratury i Sądu Rejonowego w Nakle,
- informowanie o miejscach, gdzie członkowie rodzin (ofiary przemocy) mogą uzyskać schronienie, pomoc materialną itp.

- informowanie o możliwości pomocy i kompetencjach poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną, systemową pomoc dla osoby uzależnionej i jej rodziny,
- udzielanie pomocy prawnej.

RODZINNY PUNKT KONSULTACYJNY oferuje mieszkańcom Gminy Sicienko:

a) pomoc prawną,

- radca prawny udziela porad w każdy I i III wtorek miesiąca w godz. 17⁰⁰ - 19⁰⁰.

Z porad prawnych skorzystało 39 osób. W przeważającej mierze były to sprawy związane z alimentami, rozwodami, pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej, przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi współmałżonków.

b) pomoc psychologiczną,

- psycholog prowadzi różne formy wsparcia w zakresie problemów rodzinnych i osobistych w każdy poniedziałek od godz. 16⁰⁰ - 18⁰⁰.

Z konsultacji psychologicznych skorzystało 10 osób. Miały one charakter poufny i były prowadzone zgodnie z kodeksem etycznym zawodu psychologa.

c) konsultacje dla osób współuzależnionych,

- konsultacje dla członków rodzin osób uzależnionych odbywają się w każdy piątek od godz. 18⁰⁰ - 19⁰⁰.

W ramach indywidualnych porad, udzielano wsparcia 29 osobom w zakresie problematyki współuzależnienia.

d) wsparcie osobom doświadczającym przemocy domowej,

- specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przyjmuje w każdą środę od godz. 15³⁰ - 17³⁰.

Udzielono zgłaszającym się klientom porad w następujących problemach:

- przemoc fizyczna i psychiczna w rodzinie - 54 osoby,
- problemy wychowawcze, trudności w szkole, symptomy niedostosowania społecznego i zaburzenia osobowości w okresie dorastania (kradzieże, wagary, stosowanie używek, zachowania agresywne, ucieczki z domu, zależność od sekt) - 1 osoba,
- zaburzenia osobowości wieku dojrzałego - zachowania nerwicowe, obniżenie nastroju, przebywanie w długotrwałym stresie - 41 osób,
- niezrozumienie mechanizmów funkcjonowania sądu - konieczność korzystania z pomocy prawnej w trakcie rozwodu, uzyskania alimentów, odpowiedzialności karnej, zrozumienia działalności kurateli sądowej, egzekwowania wyroku sądowego - 32 osoby,

- alkoholizm w rodzinie i problem współuzależnienia - 47osób,
- rozpad więzi emocjonalnej, zaburzenia w systemie porozumiewania się z członkami rodziny- 23osoby.

Sporządzono łącznie 17 pozwów i 11 wniosków do Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego a także łącznie 5 wniosków do innych instytucji tj. prokuratura, komisja alkoholowa, gmina. Z porad korzystają głównie ofiary przemocy domowej uwikłane w długoletnie konflikty rodzinne. W rodzinach tych występuje najczęściej przemoc fizyczna, psychiczna i materialna. Większość spraw związana jest z alkoholizmem występującym w rodzinach, w których również istnieje problem ubóstwa i bezrobocia. Zazwyczaj przemoc domowa dotyczy żon oraz dzieci osób uzależnionych od alkoholu.

Pomoc w Punkcie Konsultacyjnym polega głównie na wysłuchaniu ofiary przemocy, udzielenia wsparcia psychicznego i motywowaniu jej do zerwania ze sprawcą. Udzielana jest również pomoc prawna, w tym sporządzanie różnego rodzaju pozwów oraz wniosków zarówno do Sadu jak i innych instytucji tj. Prokuratura Rejonowa, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych itp.

Proponowana jest w/w osobom również pomoc ze strony innych specjalistów działających na terenie gminy Sicienko np. specjaliści ds. uzależnień i współuzależnień, psychologa itd. Osoby doznające przemocy często wymagają wszechstronnej pomocy fachowców różnych specjalności. Dzięki możliwości skorzystania z porad tego typu na terenie swojej gminy mają łatwiejszy dostęp do fachowej pomocy, co pozytywnie rokuje na poprawę ich sytuacji rodzinnej i „wychodzenie z przemocy”. Pozytywnym przejawem jest to, iż coraz więcej osób i częściej korzysta z oferty RPK.

e) konsultacje dla osób uzależnionych od alkoholu – grupa motywująca

- konsultacje dla osób uzależnionych prowadzone są w każdy piątek w godz. od 16⁰⁰ – 18⁰⁰.

W 6 cyklach grup motywacyjnych, składających się z 6 spotkań, uczestniczyło 106 osób mających problem alkoholowy. Poza grupami motywacyjnymi terapeutka udzieliła konsultacji indywidualnych 29 osobom. Ogółem terapeutka od marca do grudnia 2012 roku przyjęła 135 osób. Dodatkowe 20 osób przyjęła poprzednia terapeutka pracująca od stycznia 2012 do marca 2012 r. Razem w Punkcie przyjęto 155 osób.

f) pomoc psychoterapeuty uzależnień:

- przyjmuje osoby uzależnione w każdy czwartek od godz. 14³⁰-16³⁰.

W ramach pracy udzielono pomocy 110 osobom w tym:

- 102 osobom z problemem lub podejrzeniem zespołu uzależnienia,
- 8 osobom z problemem współuzależnienia,
- przygotowano ogółem 58 opinii dla GOPS oraz GKRPA,
- odebrano 11 telefonów.

Specjaliści zatrudnieni w RPK w Sicieniu pełnią również dyżury przy „Telefonie zaufania”.

3) Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Ze środków profilaktyki ponosi się koszty badania osoby uzależnionej przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W roku 2012 Sąd nie obciążał gminy Sicienko kosztami postępowań sądowych.

4) Finansowanie kosztów badania osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu przymusowemu.

W ramach gminnego programu sfinansowano koszty postępowania sądowego związanego ze złożeniem wniosku przez GKRPA do Sądu Rejonowego o zobowiązanie uczestnika do podjęcia leczenia odwykowego. Koszt złożenia wniosku wynosi 40 zł.

W roku 2012 GKRPA skierowała do Sądu Rejonowego w Nakle 35 wniosków wobec uczestników postępowania o zastosowanie leczenia podjęcia odwykowego.

5) Zakup materiałów i wyposażenia związanych z funkcjonowaniem Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.

W 2012 roku w ramach ww. zadania zaprenumerowano czasopisma fachowe np. „Niebieska linia”, „Świat problemów” oraz magazyn psychologiczny „Charaktery”. Zakupiono także 2 książki pt. „Wołanie Po-Moc”. Wskazana literatura zawiera niezbędne materiały do pracy oraz informacje o obowiązujących w profilaktyce trendach. Z czasopism korzystają członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz osoby zatrudnione w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku.

Ponadto wydrukowano ulotki informujące o godzinach przyjęć specjalistów zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku oraz ulotki „Reaguj na przemoc”, które przekazano do:

- 1) Ośrodków Zdrowia w Sicienku i Kruszynie,
- 2) szkół, z prośbą o przekazanie rodzicom podczas wywiadówek szkolnych,
- 3) GOPS-u,
- 4) sołtysów z prośbą o wywieszenie na tablicy ogłoszeń oraz rozpropagowanie w formie kurendy,
- 5) Sądu Rejonowego w Nakle,
- 6) Kuratorów Sądu Rejonowego w Nakle, aby podczas sprawowania nadzoru kuratorskiego informowały podopiecznych o ofercie RPK,

- 7) Posterunku Policji w Sicienku,
- 8) sklepów na terenie gminy.

Ponadto na potrzeby RPK w Sicienku zakupiono drukarkę oraz zainstalowano telewizor wraz z odtwarzaczem DVD w Sali, w której odbywają się spotkania osób uzależnionych.

6) Promocja ogólnopolskiego systemu pomocy ofiarom przemocy „Niebieska Linia” poprzez współfinansowanie telefonu zaufania, zgodnie z porozumieniem.

Gmina Sienko od wielu lat partycypuje w kosztach funkcjonowania telefonu „Niebieska linia” na podstawie zawartego porozumienia z Urzędem Marszałkowskim w Toruniu. Niebieska Linia, czyli Telefoniczne Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie dyżuruje codziennie od 17⁰⁰-22⁰⁰ pod numerem telefonu 0-800-154-030.

W ramach ogólnopolskiej kampanii informacyjnej promującej działalność Ogólnopolskiego Telefonu Niebieska Linia przekazano do Ośrodków Zdrowia, GOPS, Policji i na sołectkie tablice ogłoszeń ulotki z informacją o działalności i numerze Ogólnopolskiego Telefonu „Niebieska Linia”. Zgodnie z przesłanym sprawozdaniem Biura Rzecznika Praw Ofiar Przemocy i ds. Sekt w roku 2012 zarejestrowano i poprowadzono 303 nowe sprawy, udzielono 906 porad prawnych. Podjęto 21 interwencji dotyczących zaniedbań i przemocy wobec małoletnich dzieci przez ich opiekunów prawnych. 25 spraw przekazano do kancelarii adwokackiej i radcowskiej - porady prawne i reprezentacja przed sądami. Podobnie jak w latach ubiegłych na wysokim poziomie pozostaje liczba spraw związanych z występowaniem problemów w rodzinie spowodowanych długotrwałym wyjazdem członka rodziny do pracy za granicę. Prowadzone są przede wszystkim postępowania dotyczące zabezpieczenia potrzeb finansowych rodziny, uregulowania kontaktów z małoletnimi dziećmi czy też uniemożliwienie wywozu dzieci poza granice Polski.

7) Organizowanie zajęć edukacyjnych zwiększających świadomość rodziców w zakresie problematyki związanej ze spożywaniem napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież.

W ramach powyższego zadania w okresie od 17.01.2012 - 22.03.2012 zorganizowane zostały spotkania edukacyjne dla mieszkańców miejscowości: Kruszyn, Osówek, Wierzchucinek, Dąbrówka Nowa, Sienko. Spotkania prowadziła Pani Maria Jankowska-Polus - wieloletni praktyk, socjoterapeutka, Trener Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Ogółem w/w spotkaniach wzięło udział 97 osób. Mając na uwadze coraz większy szerzący się problem związany z przemocą w rodzinie na powyższych spotkaniach omawiano również problemy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, procedurą zakładania „Niebieskich Kart”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku po ukazaniu się rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wystąpiła do instytucji z informacją o obowiązku podjęcia interwencji w przypadku podejrzenia przemocy. Rozporządzenie stanowi, iż „Niebieską Kartę” oprócz przedstawicieli policji i pracowników socjalnych mają obowiązek zakładać także przedstawiciele oświaty oraz służby zdrowia.

W ramach profilaktyki pierwszorzędowej skierowanej do dzieci i młodzieży w roku 2012 ogłoszono konkursy na:

- prowadzenie dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych,
- prowadzenie programów profilaktyczno- wychowawczych,
- realizację zajęć sportowych,
- organizację zajęć z zakresu przeciwdziałania agresji.

Organizatorami konkursów byli Wójt Gminy Sicienka oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Poprzez konkursy wyłoniono realizatorów ww. zajęć, o których będzie mowa w dalszej części opracowania.

8) Prowadzenie przez wykwalifikowaną kadrę socjoterapeutów dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – w tym zakup materiałów niezbędnych w realizacji zajęć.

Socjoterapia jest formą pomocy adresowaną do dzieci i młodych ludzi w okresie dorastania, borykających się z problemami osobistymi i trudnościami życiowymi.

W obszarze oddziaływań socjoterapeutycznych pozostają dzieci z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością, agresją, zahamowaniem, niską samooceną, nieśmiałość, dzieci mające problemy szkolne wynikające z parcjalnych deficytów bądź z zaniedbania środowiska.

Bardzo często u podłoża zaburzeń zachowania leżą właśnie czynniki środowiskowe. Wiele dzieci kierowanych na socjoterapię pochodzi z rodzin dysfunkcyjnych, gdzie zaburzona jest komunikacja pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny lub w rodzinach występuje problem uzależnienia, przestępczości czy niewydolności wychowawczej rodziców. Obecnie coraz częściej dochodzi jeszcze problem bezrobocia i trudności materialnych. Stąd działania socjoterapeutyczne należy zawsze rozpocząć od postawienia diagnozy, która ma polegać na rozpoznaniu trudności dziecka, analizie zaburzeń w jego relacjach ze światem. W tym celu można wykorzystać wywiady z rodzicami i wychowawcą dziecka, obserwację sytuacji dziecka, w których dziecko najczęściej przebywa.

Zadaniem socjoterapii jest więc wspomaganie dzieci i młodzieży w rozwoju i pojmowaniu rzeczywistości poprzez realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych.

Pierwszy etap to okres powstawania grupy. Służy on poznaniu się uczestników, opracowaniu reguł i norm grupowych, tworzeniu atmosfery wyzwalającej pozytywne relacje interpersonalne. Dlatego też pierwsze spotkania koncentrują się wokół zabaw i ćwiczeń pozwalających na integrację grupy, budowanie zaufania i poczucia bezpieczeństwa.

Drugi etap to właściwa praca z grupą. Polega na realizacji zaplanowanych celów terapeutycznych, edukacyjnych, rozwojowych.

Ostatni etap jest przygotowaniem do zakończenia wspólnej aktywności i spotkań w grupie, jest podsumowaniem nabytych umiejętności. To etap, w którym uczestnicy udzielają sobie pozytywnych wzmocnień w sferze uczuć, informacji zwrotnych podnoszących poczucie własnej wartości, obdarowują się "podarkami" /rysunki, laurki itp./

W 2012 roku 3 osoby prowadziły 4 grupy socjoterapeutyczne, w których uczestniczyło 39 dzieci.

Nazwa szkoły	Liczba godzin (tygodniowo)	Liczba grup	Liczba uczestników zajęć
Szkoła Podstawowa w Samsiecznie	4	1	9
Szkoła Podstawowa w Strzelewie	4	2	20
Zespół Szkół w Wojnowie	2	1	10
Razem	10	4	39

Rysunki oraz inne formy plastyczne są ważną formą wypowiedzi osób uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych. W wytworach plastycznych uczestnicy mają zapewnioną swobodę wyrażania siebie, swoich emocji. Dlatego też na potrzeby zajęć socjoterapeutycznych zakupiono materiały papiernicze (papier szary, kolorowy, plastelinę, wycinanki, markery, pisarki farby itp.).

9) Realizacja we wszystkich szkołach kwalifikowanych programów profilaktyczno – wychowawczych.

Na terenie Gminy Sicienko realizowane były dwa programy:

- 1) Spójrz inaczej,
- 2) Unplegged – Bez wspomagania.

Najbardziej popularnym programem profilaktyczno – wychowawczym realizowanym w szkołach jest program pn. „Spójrz inaczej”. Jest to autorski program zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów wszystkich klas szkoły podstawowej i gimnazjum, opracowany przez A. Kołodziejczyka, E. Czermierowską i T. Kołodziejczyka. Został opublikowany w roku 1993 i od tej pory realizowany jest na terenie całego kraju. Jest to program rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jego skuteczność została potwierdzona na

podstawie badań. Program zawiera scenariusze zajęć do systematycznej pracy z wszystkimi klasami w ciągu całego roku szkolnego. Celem zajęć jest nauczenie dzieci rozumienia siebie i innych, lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętności współzycia z innymi i znajdowanie oparcia w trudnych sytuacjach, tak aby w przyszłości nie sięgać po środki uzależniające.

Program obejmuje pięć działów tematycznych:

- Przeżywanie i wyrażanie uczuć i emocji,
- Budowanie poczucia własnej wartości,
- Funkcjonowanie w grupie,
- Rozwiązywanie problemów i konfliktów,
- Dbanie o swoje zdrowie i profilaktyka uzależnień.

Większość treści zawartych w programie dotyczy zagadnień typowo wychowawczych (nauka dialogu, współpracy w klasie, odważnego wyrażania swoich poglądów, prezentowania wartości i wspólnego analizowania konkretnych sposobów ich realizowania w relacjach międzyludzkich). Uzupełnione są one treściami profilaktycznymi związanymi z używaniem trujących i zmieniających świadomość substancji.

W 2012 roku 5 osób realizowało program „Spójrz inaczej”

Nazwa szkoły	Nazwa Programu	Liczba grup	Liczba uczestników zajęć
Szkoła Podstawowa w Kruszynie	Spójrz inaczej	2	34
Szkoła Podstawowa w Strzelewie	Spójrz inaczej	2	22
Zespół Szkół w Wojnowie	Spójrz inaczej	1	19
Razem	1	5	75

„Unplugged” - jest to szkolny program profilaktyki uniwersalnej, adresowany do młodzieży w wieku 12-14 lat. Program jest realizowany w klasach szkolnych, w formie 12 jednogodzinnych zajęć lekcyjnych oraz 3 spotkań dla rodziców uczniów uczestniczących w programie.

Cel programu:

- ✓ ograniczenie inicjowania używania substancji psychoaktywnych – tytoniu, alkoholu, narkotyków,
- ✓ ograniczenie rozwoju intensywności używania, tj. przejścia od fazy używania eksperymentalnego do fazy używania problemowego.

Podstawy teoretyczne programu:

- ✓ pierwszy w Europie szkolny program profilaktyczny oparty na strategii Wszechstronnego Wpływu Społecznego (CSI), której komponenty obejmują edukację normatywną, wzmacnianie umiejętności indywidualnych i społecznych uczniów oraz dostarczenie wiedzy na temat ryzyka i konsekwencji używania substancji psychoaktywnych,
- ✓ skuteczność strategii w odniesieniu do rozwiązania problemu używania substancji psychoaktywnych została potwierdzona w literaturze naukowej i sprawdzona w praktyce,

- ✓ uwzględnia wiedzę o czynnikach chroniących młodzież przed okazjonalnym i problemowym używaniem środków psychoaktywnych,
- ✓ odwołuje się do wiedzy z psychologii rozwojowej.

Tematyka zajęć dla młodzieży:

- ✓ konformizm, przejawy nacisku grupowego i sposoby radzenia sobie z nim,
- ✓ wiedza o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed piciem alkoholu, zróżnicowaniu podatności na alkohol w zależności od płci,
- ✓ przekonania normatywne na temat rozpowszechnienia zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodych ludzi,
- ✓ wiedza o przyczynach i następstwach palenia papierosów,
- ✓ umiejętność komunikowania, umiejętność asertywnej obrony swoich racji oraz inne umiejętności interpersonalne i intrapersonalne, których niedostateczne opanowanie może skłaniać do używania substancji psychoaktywnych w sytuacjach towarzyskich,
- ✓ wiedza o narkotykach.

Metody realizacji zajęć dla młodzieży

- prezentacje, praca w grupach, zarządzanie kontraktem, zadanie domowe, scenka sytuacyjna, dyskusja plenarna, gra, informacje zwrotne.

Tematyka zajęć dla rodziców

- ✓ informacje na temat kwestii psychologicznych i społecznych związanych z dojrzewaniem,
- ✓ informacje na temat narkotyków, używanie substancji psychoaktywnych jako element eksperymentalnych zachowań ryzykownych młodzieży,
- ✓ wpływ i rola rodziny w okresie dojrzewania,
- ✓ rozwój autonomii i tożsamości u nastolatków,
- ✓ konflikt pokoleń i konieczny rozwój rodziny,
- ✓ asertywność rodziców, wyznaczanie w rodzinie jasnych granic w zakresie używania substancji psychoaktywnych.

W 2012 roku 4 osoby realizowały program profilaktyczno-wychowawczy „Unplugged”.

Nazwa szkoły	Nazwa Programu	Liczba grup	Liczba uczestników zajęć
Zespół Szkół w Sicienku	Unplugged	1	18
Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie	Unplugged	1	12
Zespół Szkół w Wojnowie	Unplugged	2	40
Razem		4	70

10) Realizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży

Zajęcia sportowe są organizowane już od wielu lat. Mają one być dla młodych ludzi alternatywą spędzania czasu wolnego, a także umożliwiać rozwój fizyczny. W 2012 roku sekcje sportowe funkcjonowały w 4 szkołach.

Nazwa szkoły	Liczba grup	Liczba uczestników zajęć
Zespół Szkół w Wojnowie - piłka nożna - unihokej	2	30
Szkoła Podstawowa w Strzelewie – piłka siatkowa	1	15
Zespół Szkół w Sicienku -mini piłka ręczna i mini piłka nożna -siatkówka -zapasy	3	50
Szkoła Podstawowa w Samsiecznie – piłka nożna	1	12
Razem	7	157

11) Zorganizowanie i sfinansowanie dla dzieci uczestniczących w dziecięcych i młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych letniego obozu terapeutycznego.

W terminie 11-22 lipca 2012 roku zorganizowano 11-dniowy obóz socjoterapeutyczny w Ośrodku Wypoczynkowym „MARKUS” w Przysiece (okolice Karpacza) dla 40 dzieci i młodzieży (w wieku od 9-15 lat) z terenu gminy Sicienka uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych.

W obozie uczestniczyły dzieci wytypowane przez socjoterapeutów w nagrodę za całoroczne uczestnictwo w zajęciach realizowanych w szkołach. Udział w obozie jest podsumowaniem całorocznej pracy, stanowi też kontynuację socjoterapeutycznych oddziaływań.

Celem obozu było nauczenie dzieci aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego w atmosferze przyjaźni, zrozumienia, szacunku i tolerancji.

Dzieci mogły zaspokoić swoje potrzeby emocjonalne, rozwojowe i psychologiczne. Organizowany proces socjoterapeutyczny umożliwił:

- integrację grupy,
- zapewnienie uczestnikom poczucia bezpieczeństwa i akceptacji,
- tworzenie sytuacji sprzyjających wyrażaniu oraz rozpoznawaniu i nazywaniu uczuć,
- uświadomienie dzieciom, jak można sobie radzić w sytuacjach trudnych,
- odkrywanie własnych możliwości twórczych,
- rozwijanie ciekawości poznawczej,
- uwrażliwienie na piękno przyrody poprzez różne formy aktywności ruchowej (piesze wycieczki).

W trakcie trwania obozu dzieci miały zapewnione następujące atrakcje:

- a) wycieczki: Śnieżka, zamek Chojnik, Karpacz, Szklarska Poręba,
- b) wodospad Kamieńczyk,
- c) zwiedzanie świątyni Wang,
- d) ognisko,
- e) dyskoteki,
- f) karaoke,
- g) podchody nocne itp.

W dniu 22 września 2012 roku na terenie ITK w Sicienku dla wszystkich uczestników obozu, kadry oraz rodziców zorganizowano ognisko, podczas którego wręczono dzieciom drobne upominki i dyplomy.

12) Zorganizowanie dla dzieci ferii zimowych.

W roku 2012 ze środków profilaktyki częściowo sfinansowano zajęcia organizowane w czasie ferii zimowych (wynagrodzenie realizatorów zajęć). W poszczególnych szkołach sfinansowano 160 godzin zajęć, w tym:

- Zespół Szkół w Sicienku – 40 godzin,
- Zespół Szkół w Wojnowie – 40 godzin,
- Szkoły Podstawowe w Kruszynie, Samsiecznie, Strzelewie, Trzemiętowie – po 20 godzin.

Każda ze szkół przedłożyła plan organizacji ferii zimowych.

Koszty wyjazdów np. do kina, na basen, muzeum itp. sfinansowało Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Sicienku.

W zajęciach zorganizowanych przez szkoły uczestniczyło około 734 uczniów.

13) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia.

Gmina Sicienko przystąpiła w roku 2012 do 3 kampanii:

- 1) Zachowaj Trzeźwy Umysł,
- 2) Postaw na rodzinę,
- 3) Pozory mylą dowód nie.

W roku 2012 Gmina Sicienko po raz kolejny przystąpiła do kampanii „**Zachowaj Trzeźwy Umysł**”. Była to 12. ogólnopolska kampania, w którą włączyły się wszystkie szkoły gminne. Kampania rozpoczęła się w kwietniu i zakończyła w grudniu. Każda ze szkół miała swój własny harmonogram działań. Wszystkim osobom prowadzącym merytoryczny nadzór nad zajęciami edukacyjnymi i konkursami przekazano certyfikaty potwierdzające nadzór nad przebiegiem Kampanii.

Gmina Sicienko otrzymała certyfikat aktywnej gminy oraz podziękowanie za aktywną postawę samorządu w budowaniu trwałych ponadlokalnych wartości i zdrowego obywatelskiego społeczeństwa. Z terenu gminy Sicienko nagrody otrzymało 7 uczniów. Uczeń ZS w Wojnowie został laureatem nagrody głównej 12 edycji kampanii. W dniu 25.09.2012 roku w Centrum Olimpijskim w Warszawie odebrał nagrodę

W 2012 roku gmina Sicienko po raz drugi przystąpiła do Ogólnopolskiej Kampanii „**Postaw na rodzinę**”. Do udziału w kampanii zaprosiliśmy działające na terenie Gminy Sicienko świetlice wiejskie znajdujące się w miejscowościach: Samsieczno, Gliszcz, Teresin, Zielonczyn, Łukowiec, Murucin, Sicienko oraz w Wierzchucinek, a także Wiejskie Domy Kultury w Strzelewie, Kruszynie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Sicienku.

Bardzo aktywnie w realizację kampanii włączyły się Rady Sołeckie oraz Stowarzyszenia działające na naszym terenie.

W okresie od czerwca do sierpnia 2012 roku w odbyło się na naszym terenie wiele ciekawych imprez integrujących całe rodziny – m.in. familiada, konkursy plastyczne „Niedziela z rodziną”, konkursy sportowe, florystyczne, mecz piłki nożnej (ojcowie kontra synowie), mecz piłki siatkowej (matki kontra córki), rodzinne podchody i ognisko z pieczeniem kiełbasek w leśniczówce, pokazy sztuki walki rycerskiej, konkursy sportowe dla dzieci i dorosłych, przejażdżki konne, biesiada rodzinna nad jeziorem.

Wszystkie lokalne działania zaliczono do bardzo udanych. Ich uczestnicy bawili się znakomicie. Motto wszystkich imprez to: *„Integracja wielopokoleniowa jest możliwa i znalezienie czasu na wspólną zabawę nie wymaga wielu wyrzeczeń.”* Wystarczy tylko chcieć wyjść z domu a życie przestanie być trudne, smutne i szare.

Trzecią kampanią, do której w 2012 roku (24 lipca) przystąpiła gmina Sicienko nosi nazwę „**Pozory mylą dowód nie**”. Gmina Sicienko po raz pierwszy przystąpiła do ww. kampanii, którą realizowała Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspólnie z Urzędem Gminy w Sicienku. Do udziału w kampanii zaprosiliśmy wszystkie szkoły działające na terenie Gminy Sicienko. Bardzo aktywnie w realizację kampanii włączyli się dyrektorzy szkół oraz pedagodzy szkolni.

W miesiącu wrześniu Wójt Gminy Sicienko wraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku wystosowali do wszystkich właścicieli sklepów, restauracji, kawiarni, którzy posiadają zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych list informujący o przystąpieniu Gminy Sicienko do ww. kampanii, w tym o celach kampanii oraz szerzącym się coraz bardziej problemie spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież. Wystosowaliśmy prośbę do sprzedawców o zwrócenie szczególnej uwagi na grupę potencjalnych nieletnich „klientów” .

Termin wrześniowy listu do sprzedawców nie był bez znaczenia, albowiem bardzo często słyszy się o młodzieży, która wagarując dokonuje zakupu alkoholu a konsekwencją jest upicie się. Po apelu skierowanym do sprzedawców w miesiącu październiku wszyscy przedsiębiorcy otrzymali

zaproszenia na spotkanie z policjantami Sekcji Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, podczas którego sprzedawcy dowiedzieli się m.in. jak prawidłowo zachować się, kiedy nieletni zechce dokonać zakupu alkoholu, jakie są oczekiwania służb i instytucji, które próbują zapobiec sprzedaży alkoholu nieletnim. Spotkanie było interesujące i profesjonalne, gdyż policjanci odpowiedzieli na wszystkie wątpliwości co do określenia pełnoletności nabywcy alkoholu. Uczniowie wszystkich szkół włączyli się w akcję poprzez udanie się do miejscowych przedsiębiorców z informacją o akcji i przekazali materiały informacyjne dotyczące kampanii.

W związku z tym, że kampania dotyczyła sprzedaży alkoholu nieletnim zaprosiliśmy na spotkanie pedagogów, aby omówić szczegóły kampanii w poszczególnych szkołach.

Działania podjęte w ramach kampanii:

- Spotkania rodziców z Policjantem z Sekcji Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy we wszystkich 6 szkołach gminnych,
- Szkolny konkurs plastyczny (we współpracy z nauczycielami i rodzicami) na wykonanie plakatu pod nazwą „Pozory mylą dowód nie”.
- Wykonanie gazetek klasowych w ramach kampanii,
- Konkurs plastyczny dla uczniów pod nazwą „Nie piję”,
- Prezentacja teatralna dla rodziców w wykonaniu uczniów „Wpadka w sklepie”,
- Przedstawienie teatralne dla rodziców klas gimnazjalnych w wykonaniu uczniów ZS w Wojnowie.

W ramach powyższej kampanii Gmina Sicienko otrzymała certyfikat za wkład w budowę społecznej koalicji sprzeciwu wobec sprzedaży osobom niepełnoletnim.

W ramach działań związanych z realizacją kampanii między 25-30 listopada 2012r. zrealizowano zadanie tzw. „*zakup kontrolowany*”. Badanie typu „tajemniczy klient” niestety nie wypadło dla sprzedawców korzystnie. Na 30 zgłoszonych do kontroli sklepów skontrolowano 29 (1 sklep działający sezonowo nie został skontrolowany). W 23 punktach sprzedano alkohol, tylko w 6 odmówiono sprzedaży (w roku 2011 tylko 3). Wymienione punkty otrzymały certyfikaty Rzetelnego Punktu Sprzedaży. Punkty, które nierzetelnie podeszły do tematu sprzedaży alkoholu osobie „nieletniej” zostały dodatkowo przeszkolone w zakresie kar wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz udzielono porad, wskazówek dot. asertywnej sprzedaży alkoholu.

14) Realizacja Programu profilaktycznego NOE II

Picie alkoholu przez młodzież nie jest tylko trudnością wychowawczą, lecz staje się coraz większym problemem społecznym. Pijana młodzież stanowi zagrożenie dla innych mieszkańców, ale i dla siebie nawzajem. Młodzi ludzie wiele czynów przestępczych dokonują pod wpływem alkoholu. Nawet jeśli po alkoholu nastolatek nie zrobi nic zabronionego przez prawo, to łatwo popada w problemy z nauką, rodzicami czy też rówieśnikami. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest wiele.

Najważniejsze to zaniechania rodzinne, przyzwolenie i akceptacja środowiska rówieśników oraz łatwa dostępność alkoholu.

Przeciwdziałając zjawisku spożywania alkoholu przez młodzież GKRPA zrealizowała w Zespołach Szkół w Sicienku i Wojnowie dla uczniów wszystkich klas gimnazjalnych program profilaktyczny „NOE II”. Jest to program profilaktyczny rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie i skierowany do uczniów klas gimnazjalnych i klas I szkół ponadgimnazjalnych.

Program składa się z 3 części:

Część I – MIŁOŚĆ RODZINNA – ma na celu ukazanie młodzieży funkcjonowanie rodziny dysfunkcyjnej i sposobów wyjścia z choroby alkoholowej i współzależnienia.

Część II – MIŁOŚĆ PARTNERSKA – akcentuje wpływ środków zmieniających świadomość na relacje z innymi ludźmi, uczy wyrażania swoich uczuć i oczekiwań, umożliwia przyjrzenie się oczekiwaniom płci przeciwnej jako partnera w ich „*młodzieńczej miłości*”.

Część III – BYĆ RODZICEM – rozwija umiejętność rodzicielskie, zachęca do postawy „*świadomego rodzica*” i podejmowania osobistych postanowień.

METODY PROWADZENIA ZAJĘĆ

Metody aktywizujące takie jak: burza mózgów, drama, dialogowanie, wizualizacja. Każda z metod wpływa na aktywny udział młodzieży i rodziców w programie oraz możliwość wysnuwania samodzielnych wniosków. Przebieg programu jest bardzo dynamiczny, jego konstrukcja pozwala dzięki zastosowaniu technik NLP (neurolingwistycznego programowania) na osobiste przeżywanie spotkania. Młodzież ma możliwość pracy w formie warsztatowej nad wyrażaniem swoich uczuć, przyjrzenia się oczekiwaniom płci przeciwnej jako partnera w ich „*młodzieńczej miłości*” oraz wejścia w trudną rolę rodzica. Ważnym elementem programu są świadectwa rodziców i osób prowadzących, który likwiduje stereotypy i wykształca empatię.

WALORY PROGRAMU

Program objął dotychczas kilkaset tysięcy młodych ludzi i kilkadziesiąt tysięcy pedagogów i rodziców, otwierając w ten sposób szereg nowych możliwości przed całym środowiskiem szkolnym. Program jest wielostronnie sprawdzony, a jego dotychczasowe realizacje na terenie całego kraju były bardzo wysoko oceniane. Jest on zaakceptowany przez specjalistów Ministerstwa Edukacji Narodowej jako dobra propozycja wychowawcza. Ogółem w programie wzięło udział 195 uczniów.

Wnioski z realizacji programu:

1. kontynuacja programów profilaktycznych dla młodzieży oraz rodziców,

2. wprowadzenie programu profilaktyczno-terapeutycznego „Odczuwaj ufaj, mów”,
3. w ramach wczesnej profilaktyki wprowadzanie programów profilaktycznych dla najmłodszych uczniów,
4. realizacja programu profilaktycznego „Debata” „Przeciw narkotekom-ku afirmacji”. Programy te pozwalają zmniejszyć ryzyko przedwczesnej inicjacji alkoholowej oraz zapobiec inicjacji narkotykowej

15) Finansowanie kosztów pracy psychologa szkolnego.

W ramach powyższego zadania zawarto umowę z Panem Maciejem Stobrawą – z Centrum Pomocy Psychologicznej DELTA w Bydgoszczy. Pan Stobrawa świadczy usługi psychologiczne w szkołach gminy Sicienko. Miesięczny wymiar pracy psychologa wyniósł 56 godzin.

Harmonogram pracy psychologa w szkołach:

	Wtorek		Piątek		Środa
Strzelewo	10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	Kruszyn	10 ⁴⁵ – 12 ⁴⁵	Wojnowo	8 ⁰⁰ -11 ³⁰
Samsieczno	8 ⁴⁵ – 10 ⁴⁵	Trzemiętowo	8 ³⁰ -10 ³⁰	Sicienko	10 ⁴⁵ -12 ¹⁵

Główne obszary podejmowanych działań:

- ✓ przeprowadzanie wywiadów z wychowawcami uczniów, w celu określenia ich aktualnego sposobu funkcjonowania w szkole oraz ogólnej sytuacji domowej,
- ✓ spotkania z rodzicami związane z analizą środowiska rodzinnego, historią rozwoju dziecka, ustaleniem zasad współpracy, udzielaniem porad wychowawczych,
- ✓ zajęcia indywidualne z uczniami o charakterze terapeutycznym,
- ✓ konsultacje z wychowawcami dotyczące opracowania programu dalszych oddziaływań wobec uczniów,
- ✓ konsultacje z dyrektorem i nauczycielami w sprawie bieżących problemów i możliwości ich rozwiązania.

Najczęściej zgłaszane problemy:

- ✓ negatywny wpływ sytuacji domowej na funkcjonowanie dziecka (alkoholizm rodziców, trwałe konflikty między rodzicami),
- ✓ poczucie niskiej wartości,
- ✓ konflikty z rówieśnikami,
- ✓ kłopoty w relacjach rówieśniczych (przyjaźń, partnerstwo, koleżeństwo, pierwsza miłość, zachowania seksualne),
- ✓ niskie poczucie własnej wartości,
- ✓ podejrzenia stosowania przemocy domowej,
- ✓ brak motywacji do nauki,

- ✓ trudności dzieci związane z chorobą alkoholową rodziców,
Ponadto psycholog brał udział w spotkaniach:
- ✓ z rodzicami – które miały charakter wywiadu, wsparcia, poradnictwa, interwencji, edukacji,
- ✓ z nauczycielami – które miały charakter wywiadu, konsultacji, wsparcia, interwencji.
- ✓ uczniami – które miały charakter wywiadu, poradnictwa, interwencji, edukacji

16) Zlecenie badań ankietowych dot. problemów związanych z przemocą oraz używaniem narkotyków i dopalaczy wśród uczniów Gminy Sicienko

W miesiącu wrześniu 2012 roku Studio Diagnostyki i Profilaktyki z Krakowa jako wykonawca umowy dokonał badania ankietowego uczniów klas VI szkół podstawowych w Sicienku, Strzelewie, Wojnowie, Samsiecznie, Trzemiętowie i Kruszynie oraz uczniów klas I, II, III gimnazjalnych Zespołu Szkół w Sicienku oraz w Wojnowie. W przeprowadzonym badaniu wzięło udział 354 uczniów (167 dziewcząt i 187 chłopców).

W szkołach podstawowych przebadano 120 uczniów, a w szkołach gimnazjalnych 234 uczniów. Średnia wieku w szkołach podstawowych wynosiła 12,22 lat, a w gimnazjum - 14,28 lat. Badanie miało postać ankiety składającej się z 34 pytań zamkniętych.

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

- używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i dopalaczy,
- problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym,
- zagrożenia cyberprzemocą.

Wnioski z raportu

- a) Używanie narkotyków przez młode osoby jest umiarkowanym problemem w gminie. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po narkotyki. Przyznało się do tego 1,7% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 9,9% badanych gimnazjalistów. Wraz z wiekiem badanych problem narkotykowy staje się bardziej rozpowszechniony. 15% badanych uczniów szkół podstawowych i 38,6% badanych gimnazjalistów zna co najmniej jedną osobę używającą narkotyków.
- b) Badani młodzi mieszkańcy gminy najczęściej podejmują jednorazowe próby lub używają narkotyków okazjonalnie, kilka razy w roku. Najbardziej rozpowszechnionymi substancjami odurzającymi wśród badanych uczniów jest marihuana oraz jej pochodne.
- c) Dopalacze cieszą się niewielką popularnością wśród badanych młodych mieszkańców gminy Sicienko – 0,8% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 7,4% badanych gimnazjalistów przyznało się do zażywania ich, a 3,4% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 12,1% badanych gimnazjalistów zażyłoby dopalacze, gdyby miało do tego okazję. Działania

profilaktyczne oraz informacje o szkodliwym wpływie dopalaczy na funkcjonowanie organizmu powinny być kierowane przede wszystkim do starszych uczniów.

- d) Jednocześnie niepokojący jest względnie łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Należy jednakże podkreślić, że badani uczniowie oceniają zakup narkotyków i dopalaczy jako znacznie trudniejsze zadanie niż uczestnicy badania ESPAD z 2011 roku.
- e) Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z używaniem narkotyków i dopalaczy. Niepokoi informacja, że blisko jedna piąta badanych gimnazjalistów, którzy deklarowali kontakt z narkotykami, użyła narkotyków po raz pierwszy w szkole.
- f) Umiarkowanym problemem w gminie Sicienko są przypadki agresji i przemocy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. 13,6% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 31,2% badanych gimnazjalistów przyznaje, że zna osoby, które doznają przemocy ze strony rówieśników lub członków rodziny. Zdecydowana większość badanych uczniów w gminie Sicienko wydaje się czuć bezpiecznie w środowisku szkolnym. Stosunkowo niewielki odsetek badanych młodych mieszkańców, 6,8% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 8,3% badanych gimnazjalistów, czuje się niebezpiecznie w szkole. Ponadto, 17,8% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 26,9% badanych gimnazjalistów deklaruje, że często lub bardzo często obserwuje przemoc na terenie szkoły.
- g) Zdecydowana większość badanych uczniów z obu grup wiekowych deklarowała, że zareagowałoby w sytuacji bycia świadkiem zachowania agresywnego, co jest pozytywnym zjawiskiem i pokazuje, że młodzi ludzie nie są obojętni wobec zjawiska agresji. Co dziesiąty uczeń szkoły podstawowej oraz 14,3% gimnazjalistów deklarowało, że w sytuacji bycia świadkiem zachowania agresywnego nie zareaguje, natomiast 2,5% uczniów szkół podstawowych oraz 12,1% gimnazjalistów deklarowało włączenie się do bójki. Uzyskane odpowiedzi świadczą o konieczności kształtowania u młodych ludzi właściwych postaw wobec zjawisk związanych z przemocą, które pomogą aktywnie jej przeciwdziałać

17) Organizowanie zajęć edukacyjnych dla uczniów zwiększających świadomość w zakresie problematyki związanej ze spożywaniem napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych.

W miesiącu wrześniu odbyły się zajęcia edukacyjne (warsztatowe) dla uczniów szkół gimnazjalnych zwiększających świadomość w zakresie problematyki związanej ze spożywaniem napojów alkoholowych przez młodzież.

Dla uczniów Zespołu Szkół w Wojnowie (klasy I, II, III Gimnazjum) warsztaty przeprowadzone zostały w dniach 17, 18 i 24 .09.2012 roku.

Natomiast dla uczniów Zespołu Szkół w Sicienku (klasy I, II, III Gimnazjum) warsztaty przeprowadzono w dniach 1, 8 i 15.10.2012 roku. Doświadczenia osobiste uczniów zostały przekazane pedagogom szkolnym.

W okresie od 28 listopada do 17 grudnia 2012 roku przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla młodzieży klas 6 – tych „Jestem cool - nie piję, nie palę, nie biorę”. Warsztaty poprowadziły: pedagog, socjoterapeuta, trener, autor i realizator programów profilaktycznych Joanna Grochowska oraz pedagog, psycholog Joanna Hoffman.

Warsztaty zrealizowano w następujących terminach:

1. 28.11 SP Samsieczno,
2. 03.12 SP Kruszyn,
3. 04.12 SP Strzelewo,
4. 05.12 SP Trzemiętowo ,
5. 17.12 ZS Sicienko,
6. 17.12 ZS Wojnowo.

Przed realizacją warsztatów realizatorzy skontaktowali się z pedagogami i dyrektorami szkół celem przeprowadzenia wstępnej diagnozy uczestników. Diagnoza obejmowała środowisko rodzinne, środowisko rówieśnicze, kontakty z dorosłymi, rozwój psychofizyczny, postrzeganie samego siebie czyli obszary zmiany „ja – rówieśnicy”, „ja – dorosły”, „ja – zadanie”, „ja – ja”. Z przeprowadzonej diagnozy wynikało, iż uczestnikami spotkań będzie młodzież, u której przy realizacji spotkań należy uwzględnić następujące fakty i potrzeby:

- w grupie znajdują się dzieci nadpobudliwe, wycofane i nieśmiałe,
- część dzieci pochodzi z rodzin niepełnych i rozbitych,
- w rodzinach większości dzieci nadużywa się alkoholu,
- dzieci pochodzą z rodzin przemocowych,
- dzieci mają problemy w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami,
- większość uczestników ma zaniżoną samoocenę,
- większość z rodzin ma problemy materialne.

Prowadząc zajęcia uwzględniono potrzeby grupy. Realizacja tematyki dotyczącej alkoholu, papierosów i narkotyków została tak sformułowana, aby nie godzić w słabe strony dzieci i ich potrzeby. Wykorzystano następujące elementy:

- służące integracji grupy,
- profilaktyczne z uwzględnieniem treści terapeutycznych,
- wywiady z dyrekcją szkoły, wychowawcami lub pedagogiem.

Spotkania rozpoczęto prezentacją prowadzących i uczestników oraz integracją. Część profilaktyczna podzielona była na pogadankę, debatę i konkurs wiedzy. Spotkanie zakończyło się podsumowaniem wniesionych treści, rundką kończącą, iskierką oraz wręczeniem upominków (nagród dla uczestników, ulotek oraz informatora instytucji wspierających działania profilaktyczne).

W trakcie wywiadu – wstępnej diagnozy, warsztatu, obserwacji uczestników, interakcji z nimi oraz rozmowy z dyrekcją, wychowawcami bądź pedagogami szkół stwierdzono, iż istnieje potrzeba częstszego spotykania się z grupami nie tylko klas 6-tych.

Proponowane tematy zajęć dla poznanych klas 6 – tych SP to m.in.:

- praca z emocjami,
- podwyższenie własnej samooceny,
- szacunek do siebie i innych,
- zajęcia służące nauce zastępowania agresji,
- motywacja.

Ponadto w Zespole Szkół w Wojnowie oraz w Sicienku Pan Robert Rejniak z Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii przeprowadził warsztaty dla uczniów klas VI szkoły podstawowej oraz uczniów wszystkich klas gimnazjalnych. Warsztaty obejmowały zagadnienia m.in. mechanizmów uzależnienia się przez młodzież od środków psychoaktywnych. W przypadku zaistnienia jakichkolwiek problemów związanych z podejrzeniem używania środków psychoaktywnych Pan Robert Rejniak służył pomocą pedagogom szkolnym, nauczycielom, rodzicom jako specjalista ds. narkotyków.

18) Organizacja i sfinansowanie szkolenia dla wszystkich podmiotów gospodarczych na temat przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości

W ramach powyższego zadania zorganizowano dwa szkolenia dla sprzedawców:

- w kwietniu 2012 roku (obecnych na szkoleniu 13 osób),
- w październiku 2012 (w ramach kampanii „Pozory mylą dowód nie” obecnych 12 osób).

Podczas szkoleń omówiono m.in.:

- 1) ustawę o wychowaniu w trzeźwości;
- 2) konsekwencje sprzedaży alkoholu nieletnim,
- 3) prawa i obowiązki wobec klienta,
- 4) skutki psychiczne i społeczne spożywania alkoholu przez młodzież,
- 5) jak odpowiedzialnie sprzedawać alkohol,
- 6) asertywne techniki odmowy sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, nietrzeźwym.

19) Zakup materiałów niezbędnych do realizacji programu – broszury, ulotki, książki, plakaty, materiały biurowe, nagrody itp.

W 2012 roku ze środków przeciwdziałania narkomanii zakupiono ulotki "Dopalacze koniec problemu", które zostały przekazane rodzicom podczas zebrań w szkołach.

Na realizację opisanych powyżej zadań wydano **165.745,18 zł**, w tym:

- 158.810,48 zł – Gminny Program Profilaktyki,
- 6.934,70 zł - Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.